

novi glas

magacin hrvatskoga akad. kluba

broj: 4
S 20,-
us \$ 1,50
din 25,-

sept 1975

ljetu 7

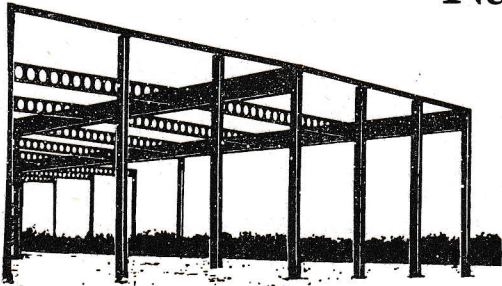

KULOVITS

20 Jahre

System hallen

★ Nach Wunsch ★

★ nach Maß ★ formschön ★

FABRIKSHALLEN · BÜROBAUTEN

AUSSTELLUNGS- LAGERHALLEN

- Alle Kombinationen der Stützweiten möglich
- Flexible Raumgestaltung
- Hallenschiffe allseitig verlängerbar (auch zu einem späteren Zeitpunkt!)
- Auf Wunsch schlüsselfertige Ausführung

stahlbau

KULOVITS

TEL. (0 26 14) 25 501

KROATISCH MINIHOFF 19 A-7302 NIKITSCH

Hrvati u Beču idu u
hrv. kavanu u Beču

cafe GLORIA

VI. JOSEF ART

WIEN 6. otto BAUERg. 26

tel. 57 42 04

AUTOBUS- UND TAXIUNTERNEHMEN

Wilhelm FERTSAK

7452 UNTERPULLENDORF

Theaterfahrten,
Zirkusfahrten,
Hochzeitsfahrten,
In- und Auslandsfahrten
mit modernen Omnibussen
bis zu 80 Komfortsitzplätzen.

Tel. 0 26 12 - 25 05 14

U NOVOM GLASU

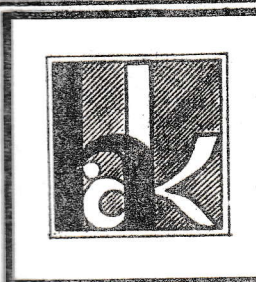
DAN HRVATSKE MLADINE 8

I ovo ljeto je Hrvatski akademski klub organizirao sada tradicionalni Dan hrvatske mladine. Kako je došlo do ove ideje, kako su bili ovi dani i kako neka u budućnosti izgledaju je analizirano u ovom članku.

KAKO PISATI OTVORENO PISMO 20

"'Integrierte' Kroaten sprechen deutsch genau so schlecht wie kroatisch"

KOMENTAR 6

Posebna je stvar način izvještavanja austrijskih sredstava javne informacije kad su u pitanju problemi i stavi manjin. Ne samo da se pažljivo razlikuje situacija manjin u Austriji od njemačke manjine u Italiji ...

POLOŽAJ GRADIŠČANSKIH HRVATA S GLEDI..... 28

"Bitno je međutim, da Jugoslavija na temelju samog Državnog ugovora ima pravo tražiti izvršenje obveza Austrije iz tog ugovora prema hrvatskoj i slovenskoj manjini".

DAN HRVATSKE MLADINE 8

KAKO PISATI OTVORENO PISMO 20

POLOŽAJ GRADIŠČANSKIH HRVATA S GLEDIŠTA MEDJUNARODNOG PRAVA 28

KOMENTAR MOMENTANOJ SITUACIJI 6

LOGOS I MELOS 35

GRUPE SE PREDSTAVLJAJU: Tamburica Čajta 38

SHORT-STORY: Dragi prijatelj 25

LIRIKA: Jože Weidinger 33

Novi Glas intern 5

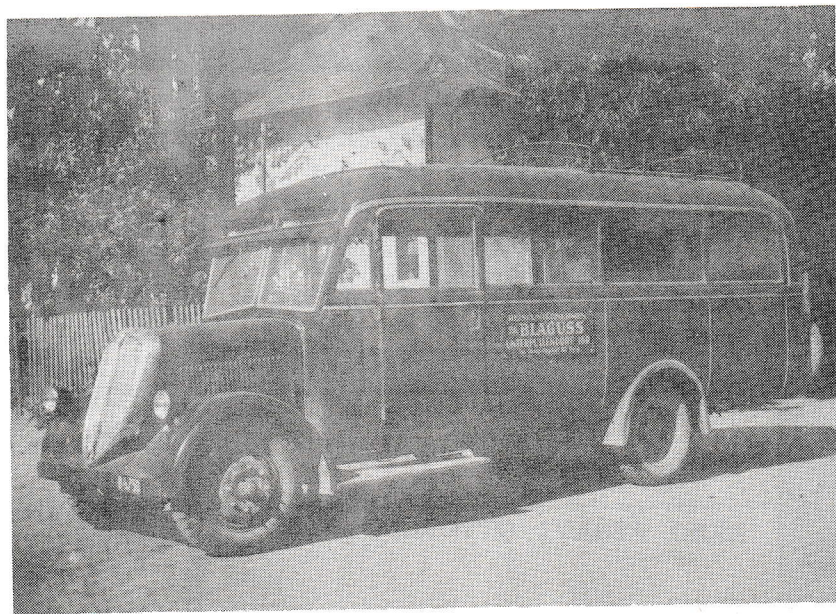
NOVE KNJIGE 27

HAK - servis 19

ČESTITAMO 27

FILE ŽBICA 40

VOR 50 JAHREN FINGEN
WIR KLEIN AN

HEUTE ERFÜLLEN WIR
JEDEN URLAUBSWUNSCH

Blaguss Reisen
Ges. m. b. H.

INTERNATIONALE REISEBÜROS U. AUTOBUSUNTERNEHMEN

7350 OBERPULLENDORF, BGLD., Tel. 0 26 12 / 25 95, Telex 017 - 795
1040 WIEN 4, KARLSGASSE 16, Tel. 65 33 55, 65 65 85

NOVI GLAS**intern**

U prošlom školskom ljetu se je naša redakcija dosta trudila da čim već poboljša magacin. Kako smo od čuda stran čuli, se to na sadržajnom i grafično-tehničkom polju prilično dobro ugodalo. Slabi smo još uvijek u jeziku. To nam se je i dosta jasno reklo, ča i sami priznajemo. Ali to je i kako tako razumljivo: Mogućnosti ke nam pruži naša austrijska vlada na školskom polju su sigurno još katastrofalnije i slabije od našega jezika. Ne kanimo ovo ali upotribiti kao izgovor: dobili smo sposobne korektore jezika, tako da postoji opravdano ufanje da će se naš magacin i na ovom sektoru poboljšati.

Ča ali od Vas još očekujemo - izvan toga da kupujete i čitate naš hrvatski magacin - je to ča želji svaka druga redakcija: čekamo na odziv od strani štiteljev, bila to kritika, napadaj, hvala ili pri-nosi, sve bi nas jako veselilo.

Ovo je četvrti, to znači poslidnji broj ovoga ljeta. Mi Vas zato prosimo, da bi oni, ki još nisu platili ljetošnji abonoman Novoga Glasa ovo čim prije činjili.

Na kraju ovoga ljeta se još zahvaljujem svim suradnikom. Ovim brojem se lično oprašćam kao glavni urednik Novoga Glasa. Najlipša hvala i Vam da ste nas podupirali.

emrich gerhard

IMPRESSUM

vlastnik, nakladnik, izdavač: hrvatski akademski klub 1040 wien, schwindgasse 14
 eigentümer, herausg. verleger: kroat. akademikerklub
 odgovorni i glavni urednik: emrich gerhard

redakcija: čenar jurica, grandič ernst, jandrišić klotilda, kliković ivan,
 štefanič rudi, serenčić marija

korespondenti: štefan pavetič, jabukovac 15, yu-41.000 zagreb
 branko kornfeind, schoferstr. 1 d-78 freiburg

mišljenje piscov se ne mora slagat s mišljenjem redakcije
 banka: eospc 050-38014

druck: boku-wv, 1180 wien, gregor mendel-str. 33

Komentaž

Bilo i prošlo je. Skoro bi mogli ovako početi ov komentar. Izgleda da je sastanak predsjednika SFR Jugoslavije Tita i saveznog kancelara Kreisky-a (Helsinki 30.7. 1975.) prouzrokovao promjenu političkih odnosov između Austrije i Jugoslavije. Kakov značaj ima 5. 10. za ov sadašnji mir - to je drugo pitanje.

U povodu 20-obljetnice potpisivanja Državnoga ugovora doživili su politički odnosi između Austrije i Jugoslavije novu i do sada najkritičniju fazu. Vrhunac tih diplomatskih i političkih natezivanja bez sumnje predstavlja opoziv austrijskoga poslanika iz Beograda na izvještaj u Beč.

No, to je bilo svakako samo reakcija i neki način službenoga protesta oficijelne Austrije na izjave i optužbe ke su njoj opućene od strani SFR Jugoslavije. (Koliko je Jugoslavija opravdana da Austriji upućuje protestne note odnosno da ju optužuje zbog neispunjenja Državnoga ugovora, o tom govori prinos Dr. Vukas-a, pa na ovom mjestu ne bi htio ulaziti u tu problematiku.)

Kao prvo valja istaknuti da se mi potpuno slažemo s prigovori ki su od strane SFR Jugoslavije upućeni na adresu austrijske vlade. To ne i s naše strani jur bezbrojno puta naglasilo. Ča se tiče izjavov službenih stranov Austrije, one se ni malo ne razlikuju od prethodnih, izdanih prilikom sličnih situacijov. Odlično se uklapaju u već poznatu taktiku bilo ke austrijske vlade.

Nam nikako ne stoji do toga da stalno slušamo stereotipne tvrdnje kako se od službene strani pokušava sve moguće da konačno dojde do zadovoljućega rješenja spornih pitanj. Isto tako kako smo priznali svojim sudjelovanjem u kontaktnom komitetu saveznoga kancelara da je to odgovarajuće mjesto za dispute o takovim problemom, priznajemo i to da je sadašnja vlada barem na početku pokazivala pripravnost da pristupi ozbiljno zagaraniranom rješenju složnoga pitanja kao ni jedna do sada. To nas ali niti malo ne obvezuje da i nadalje smatramo one korake najboljim ke ona želji poduzeti i da se slažemo sa svakim predlogom ča dolazi od strane vlade. istina, znamda niti jedna vlada nije imala do sada tako ozbiljne i iskrene namjere da otvorena pitanja dopelja k rješenju ko odgovara zakonom ter ko je u skladu s dužnošćom preuzeto u Državnom ugovoru.

Prva sumnja u iskrene namjere obuzela nas je u onom hipcu kad smo se morali uvjeriti da niti provedbeni zakoni - ke je svako službeno mjesto smatralo neophodnim da se realiziraju sve odredbe Državnoga ugovora - ne garantiraju zakonito rješenje. Čini nam se da je to ipak unikum u svitu "zapadnih demokracijov", naime da postoji zakon ki se svisno ne želji ispuniti. nij' teško uviditi da se to u prvom redu ne želji iz partijsko-političkih razlogov. Austrijski političari znaju dakle dobro smisao nimške poslovice "Gebranntes Kind scheut das Feuer".

Naše sumnje u iskrenost sadašnje vlade nisu postale ništa manje kad smo doznali sporazum do koga je došlo između svih u parlamentu zastupanih partijov i ki naliže tzv. "popis posebne vrsti". Razlogi iz kih odbijamo svaku "poseknu vrstu" jasni moraju biti svakomu ki zna "posebnu vrstu" atmosfere ka vlada u Austriji s obzirom na manjine i ki je u stanju da barem primjeti jednostranost izvještavanja sredstva javne informacije u Austriji. Morebit se činji da željimo pripisati svu krivicu partiji ka je sada na vlasti. No, mi mudjutim vrlo dobro znamo ča valja misliti o ostalim partijam. Imamo zaista dovoljno iskustvo i s drugom strankom, pa bi bilo stvarno teško reći ka stranka nas je već i duqlje peljala za nos.

Posebna je strana način izvještavanja austrijskih sredstvov javne informacije kad su u pitanju problemi i stavi manjin ke živu u Austriji.

Ne samo da se pažljivo razlikuje situacija manjin u Austriji od nimške manjine u

Italiji (Južni Tirol je geografski naziv krajine ka je jur dosta dugo u državnoj tvorevini Italije) ne više, napomenuta se sredstva izvršno razumu u to da informacije o manjinam zadobu upravo kod takvih organizacijov ke su najmanje kompetentne za takove informacije, pa nije ni čudo da su informacije ne samo jednostrane nego više tendenciozne.

U vezi s tim se svaki put znova moramo diviti upornosti kom se želji objasniti austrijskoj javnosti da se SFR Jugoslavija samo zbog toga zalaže za manjine u Austriji da bi na ti način skrenula pažnju od svojih vlastitih poteškoć, a pokidob je Austrija najslabija karika u loncu onih držav ke bi mogle igrati nezahvalnu ulogu svačijeg krivca, pripala je ta uloga dakle njoj.

Još jedno nam se činji interesantnim, iako bi nas to moralo zapravo zabrinjavati. To je naime činjenica da se puno više govori o Slavencem nego o nam, iako nas ima više nego njih.

To zapravo pokazuje na to da naša politika u najmanju ruku ima dva nedostatka. Kao jedno ima nedovoljno informacijov ke dolazu s naše strani; mi smo ipak najkompetentni za informacije o nam.

Kao drugo valja konačno razmišljati o tom ča obećava više uspjeha: ili daljnja šutnja, daljnje očekivanje spasitelja, prolongirani advenat dok nestanemo ili pak uvid da smo jur dosta dugo spali pa da bi se konačno tribali ozbiljno prihvatiti posla. Ako je službena Austrija mišljenja da takov posao mora biti popraćen bukom i stalnim ostrimi protesti, bilo bi dobro da se odlučimo i za takove korake pa da ne postupamo i nadalje kao prosjaki i zaplašena dica.

Št. P.

Mi Opskrbljivamo 3.814,11 km² od Gradišća (3.965,15 km²)

Strujom.

Wir versorgen 3.814,11 km² des Burgenlandes (3.965,15 km²)

mit Strom.

BEWAG

Die Landeselektrizitätsgesellschaft für das Burgenland

Postfach 50, TelNr.: 02682/2534 Serie, Eisenstadt

DAN HRVATSKE MLADINE 1975

nedilju 22.6.

DOLNJOJ PULJI

DAN
HRVATSKE
MLADINE

hak

22. juna 75

U
DOLNJOJ PULJI

9.9.1973. sastala se silija hrvatske mladine u Trajštofu na Rendez-vous-u 73, na Danu hrvatske mladine cijeloga Gradišća. Bio je to prvi sastanak ove vrsti. Pa ipak, nij to bio sasvim novi početak, jer moramo viditi i činjenicu da se hrvatska mladina, da se hrvatski narod u Gradišću jur prlje sastajao na manifestacije, festivale, na dane mladine i slične priredbe. No, posebne dane mladine organizirala je u prošlosti crkva. Nisu to bili sastanki u smislu sadašnjega Dana mladine jer je u sredini tih susretov bila vjerska problematika a ne hrvatsko-narodna.

Ti, ćemo reć, duhovni dani bili su organizirani od hrvatskih farnikov i katoličanske mladine. Spočetka su to bili, kot se farnik Perušić spomenjiva, "duhovni dani, sastanki, školovanja, egzercicije". Želja je bila da se hrvatska mladina sastane i da na hrvatskom jeziku razgovara o vjerski i crkveni tema. Prvi takovi sastanki bili su u Željeznu. Budući da po broju mladine nisu ispunili očekivanja, priredili su se slijedeći u Klimpuhu i Uzlopu. Ova je ideja onda više manje zaspala. Danas ima još sličnih sastankov ki su ali pretežno regionalni kot npr. korizmeni sastanki 1974. ljeta, sastanak mladine na hrvatskom shodišću u Celju, sastanki mladine velikoborištofskoga dekanata.

Ideja dana hrvatske mladine rodila se u Trajštofu. Farnik Ivan Zakall ju je predstavio 1971. lj. peljačem trajštofske farske mladine.

NG: Gospodin farnik, ča vas je peljalo k ideji dana mladine?

Zakall: Ja bih rekao moja ideja nazviščavanja i širenja evandjelja me je peljala k ideji dana hrvatske mladine.

NG: To znači da ste vi svoju koncepciju evangeliziranja prenesli na hrvatstvo.

Zakall: Da. Tako da se predstavi to ča je, da se prepoloži, da se

pokaže put. Da li će to ki akceptirati ili ne, to je svakoga slobodna volja. Od te koncepcije sam došao na misao da bi i kod nas Hrvatov moglo bit, da se na pozitivan način, kot se evandjelje predstavljja, predstavi to ča imamo. Ki se za to zanima, ta to akceptira, a ki ne ko ne. Ar s tim da se predstavi to ča imamo va hrvatstvu, kod mladine, ča je kulturnoga na tamburaškom polju, kod plesanja, kod igrokazov, s tim da se to predstavi, ima to jur upliva na druge. Pozitivan upliv! Bez toga da se davaju parole: to moramo, to moramo, samo kroza to da je, djeluje. Ideja je bila da čim već ljudi sudjeluje, da se predstavi ča imaju sela: ili zbor ili tamburaše, plesačke ili kazališne grupe. Kroza to da se to opširno predstavi, dat će se znamda i ki drugi uplivisati i će reć: Zač mi nebi mogli ovo, zač mi nebi mogli imati kakov zbor, zač mi nebi mogli prirediti kazališne predstave, zač mi nebi mogli sastati se , svečevati skupne maše itd.? Da bi došlo do komunikacije.

NG: To znači, za vas je bilo glavno, da dojde do kumunikacije izmedju hrvatskih sel i do razgovora o aktivnosti u hrvatski seli.

Zakall: Da, o tom ča se na kulturnom polju djela. Kroza to da pojedini ljudi vidu: ovde se ovo djela, onde ono, dat ćedu se znamda uplivisati i ćedu sami dalje djelati. Već "ungezwungen", neprisiljeno sam to mislio. Sigurno i diskusija, i to, ča ozbiljnijega za te, ki se za to zanimaju. Ali prvi smisao neka bude to, da se spoznađu, da su skupa, da vidu aktivnosti toga, ovoga, te grupe, one grupe, ča vi djelaju, ča ni, da bi tako došlo do suradnje, da ovi te pozovu, drugi opet druge i tako.

"da se na pozitivan način predstavi to ča imamo"...

NG: Vaša je dakle želja i ideja dana mladine ta, da se ljudi, da se sela i grupe zbližu, bolje upoznaju, da dojde tako do suradnje.

Zakall: Tako! Da se na jedan pozitivan način predstavi naše kulturno bogatstvo, da dojde tako do suradnje i do zanimanja za to, ča je va hrvatstvu vridnoga.

Ova ideja farnika Zakalla se nij odmah ostvarila. Na inicijativu trajštofskoga Hakovca Branka sastali su se 1972. ljeta predstavniki HAK-a, trajštofske mladine ter zastupniki mladine iz juga i sredine u trajštofskom farofu da razgovaraju o ideji dana hrvatske mladine. Bili su složni isvisni da triba organizirati takov susret hrvatske mladine. Izdjelao se i raspored, program dana i plan organizacije. Da se ideja još istoga ljeta nij ostvarila leži u tom da

se nijedan iz toga kruga nij ćutio odgovoran da počne za dobe s organizacijom. Kad se počelo nanovič o tom razgovarati, bilo je vrime prekratko za dovoljno propravljanje.

Tribalo je da odbor HAK-a (1972 73) preuzme ideju dana mladine i da se zaduži za organizaciju. Tako se konačno realizirala ideja. Svakako se mora i trajštofskoj mladini zahvaliti za nje trud oko organiziranja. Suradnji HAK-a i seoske mladine Čajte i Dolnje Pulje imamo zahvaliti i slijedeće Dane hrvatske mladine. Ovu činjenicu dobro potvrđuje izreka Jurice, tajnika HAK-a:

"Nisam glavni organizator. To su HAK i dolnjopuljanska mladina. Ja sam samo glavni koordinator."

Mora se pokazati takaj na činjenicu da je uspjeh Rendezvous-a 73 u Trajštofu dao poticaj za organiziranje Dana hrvatske mladine u slijedeći ljeti. Ar dotle se nij izričito govorilo o tom da bi se ovakav dan organizirao svakoga ljeta u drugoj krajini. Na samom Rendezvous-u 73 sprogovorila su se pitanja: kade će biti kljetu Dan mladine, u koj krajini?

Cilj ter koncepcija dana mladine se nisu preminjili. Dandy iz Fileža ki je bio nazoči kod prvih sjednic se spominja: "Cilj nam je u prvom redu bio da Dan mladine služi k tomu da se ljudi spoznaju i zabavljaju. Uza to smo željili da ljude informiramo i zainteresiramo za hrvatstvo." Opširniju informaciju nam daje Tibor.

NG: "Tibi, ti si bio lani glavni koordinator Dana mladine. Bi nam mogao reć kakove cilje, kakova očekivanja si imao odnosno ste imali za Dan mladine u Čajti?"

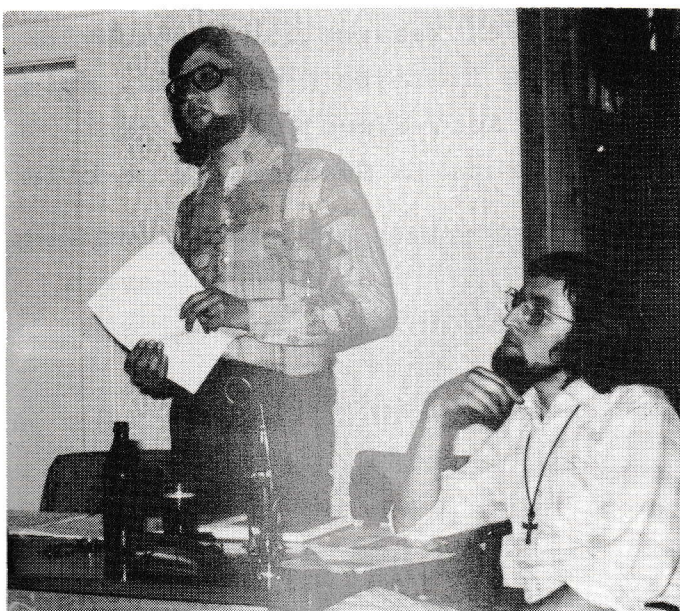
Tibi: "Imali smo tri cilje pred očima: prvič da se mladina ciloga Gradišća, to je iz juga, sridine i sjevera bolje upozna. Mislím da se to najbolje postigne zabavnim programom. Isto smo htíli saznati kako naši folkloristi ili aktivni Hrvati dilaju po Gradišću, kako gaju kulturu. Zato smo pozvali folklorne grupe iz razlićnih sel, isto iz juga, sjevera i sridine Gradišća. Najvažniji je ipak bio ta ozbiljni dil: diskusija o dvojezićnosti - budućnosti."

Ove tri glavne toćke, ovi tri cilji Dana mladine: UPOZNAVANJE, ZABAVA - INFORMACIJA, FOLKLOR-ZAINTERESIRANJE ZA HRVATSTVO bili su i mjerodavni za organizaciju Dana mladine u Dolnjoj Pulji.

Raspored Dana hrvatske mladine u Dolnjoj Pulji nij se mnogo razlikovao od predhodnih:

10⁰⁰ : Dan hrvatske mladine počeo je svetom mašom ku je svečevao skupa s mladinom farnik Kolić. Prodikovao je o temi človik - crikva - (hrvatski) materinski jezik. Uz pratnju Brewov jačile su se ritmičke jačke.

11⁰⁰ : Pod peljanjem Branka Kornfeinda održala se diskusija o članu 7 Državnoga ugovora. Kot gost i referent govorio je prvo generalni sekretar FUEV-a Olaf Meinhardt kratko o situaciji danske i nimške narodne grupe u pograničnom kraju Danke i Nimške. U slijedećem je kritizirao Austriju zbog netolerantnoga nastupanja prema narodnim grupam, zbog nekonekventnosti gledeć

Olaf Meinhardt pri govoru:
"Ich möchte hoffen, daß Österreich
beginnt, die eigenen Gesetze zu
beachten"...

na Južni Tirol s jedne strani, a na Gradišće, Korušku s druge. U samoj diskusiji se pokazalo na vridnost hrvatskoga jezika, na to da Državni ugovor još uvijek nij ispunjen i da Austrija preslabo potpira narodne grupe (i u ekonomskom i u moralnom, duhovnom pogledu).

Na pitanje kako razgovarati s asimilanti i germanofili krenula je diskusija k problematiki informacije. Reklo se da naše narodno pitanje ne smi biti tabu, nego

da se mora aktualizirati posebno u obitelji i selu. Pokazalo se na to da bi o našoj problematiki morali već informirati i naše nimške sugradjane i same Hrvate. Kritiziralo se da mladina ne zna, da si nije svisna toga zač ide "kođ nas" (kođ hrvatskoga gibanja). U vezi s tim se predložilo da bi morali imati profesionalnoga novinara za HN. Na koncu diskusije se prihvatio predlog farnika Kolića da se uputi dru Kirchschrägeru telegram sa slijedećim sadržajem:

Der "Tag der kroatischen Jugend" in Unterpullendorf begrüßt Ihre positiven Ausführungen bezüglich der Volksgruppen in Österreich. Gestatten Sie uns, daß wir Ihnen die aufrichtigsten Grüße anbieten verbunden mit der Hoffnung, daß Sie auch in Zukunft Ihr Amt dazu verwenden werden, bei der Bundesregierung und dem Parlament für eine minderheitenfreundliche Lösung sich einzusetzen.

für die Organisatoren: Jurica Genar

für die FUEV: Olaf Meinhardt

14⁰⁰ : Prikazao se film "Surogat".

15³⁰ : U folklornom dijelu nastupile, razveselile i oduševile su gledaoce tamburaške grupe iz Čajte i Cindrofa, folklorne grupe Graničari iz Fileža i Kolo-Slavuj, a kao gost sudjelovala je i jedna folklorna grupa iz Švedske, ka je bila na pohodu u Cindrofu.

19⁰⁰ : "The Brew" i jedan od najboljih sastavov Jugoslavije "Pro Arte" svirali su na ples. Nastup Pro Arta omogućila je Radio-Televizija-Zagreb.

Uglavnom, Dan hrvatske mladine u Dolnjoj Pulji se je ugodao ča naliže općeg utiska, raspoloženja, programa. To potvrđuju i različni odgovori mladine na pitanje: Kakav utisak imaš o današnjem Danu mladine? Da li ti se vidilo ili ne?

Herman iz Dolnje Pulje: "Meni se svidjalo. Bilo je jako dobro."

Feri iz Fileža: "Dobro. Ja sam se dobro zabavljao."

Čajtanci pri odlasku: "Jako dobro. Jako lipo. Mi ćemo i kljetu dojtii."

Metuš iz Trajštofa: "Imam dobr utisak. Ja sam rekao da mi je bilo ovde kot na jako velikom piru. Već neg na piru. Ovde je bilo sve svoje."

Štiks iz Uzlopa: "Ja vidim da je vridno da se ovo dalje pelja, da nastane tradicionalno. Pokazalo se da mladina ovo želji."

Slavko iz Hrvatskoga Cikljina: "Meni se jako vidi. Mislim da je ovo potribno, da je ovo dobar put za mladinu. "

Jurica: "Utisak je svakako pozitivan. Negativan ne more bit. " No ne nek opći, glavni utisak je bio pozitivan, dobar, nego nazočni su i program cijeloga dana odobrili i prihvatili.

Kritizirana je nek jedna točka rasporeda, i to film. Na pitanje da li bi se moralo u programu Dana mladine ča preminjiti, bio je glavni tenor - odgovor:

Mare iz Mjenova: "U velikom ne čuda preminjit."

Metuš: "Ja ne bi imao ništ preminjit."

Helmut iz Pinkovca: "Meni se Dan mladine ovako vidi."

Zanimljivo je da mladina odobrava i diskusiju i folklorni program, interesantno posebno zbog toga kad su većem dijelu gledaoc-
 cev te folklorne grupe jur bile poznate. Ipak ne želju da se folklor zbriše iz programa. Nij im dosadno. Njim ne pači ako iste grupe ponovno vidu. To posvidočuju i odgovori mladih na pitanja, kako vidu diskusiju, folklor, da li im je dosadno, da li bi se moralo ča novo poduzeti:

... " mr nij isti program "...
 ... " mr su drugi tanci "...

Monika iz Cindrofa: "I diskusija je potribna kad od same zabave človik ne nastane spametniji."

na stolu pinkovske mladine: "Fad nij bilo." "I diskusija mi se vidila."

na stolu Filešcev: "Pogibelji nij da nastane dosadno ar je svako ljeto u drugom selu. A i uspjeha je."

kod Veliko Borištofcev: "Fad nij. Mar nij isti program." "Sve- nek već ljudi. Druge ljude vidiš."

More i mora se zaključiti: Dan hrvatske mladine se u ovoj koncepciji ljudem dopada. Uglavnom se more kod ove forme, ovoga oblika ostati! Učitelj Slavko dobro veli: "Mislim da nij potribno čuda preminjit, nek to ča je bi se moralo intenzivirat, morebit bolje pripravit. Ne mislim toliko na samu organizaciju nego na usmenu propagandu med mladinom da dozna ča ju čeka, pak da se meru s tim upozna."

Pitanje, kako intenzivirat, kako bolje pripravit Dan mladine potrebuje da se bliže bavi s detalji:

Prvo se mora pitati ki ljudi su bili, iz kih sel, ki nisu bili, zač nisu došli itd.

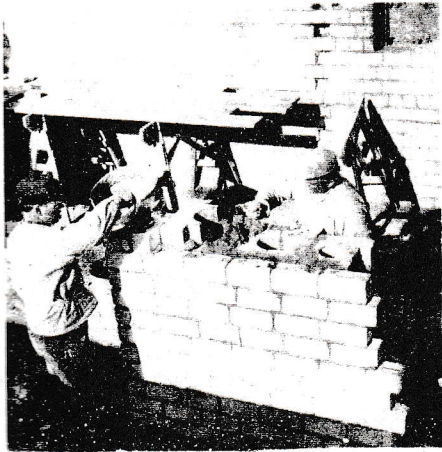
Ča naliže broja mladine, mora se reć da je bio prilično visok. Neki su pravoda već očekivali, neki manje. Mladine je bilo iz skoro svih hrvatskih sel. Posebno se mora spomenuti da su sela u ki postoji mladenačka grupa ili u ki je barem jedan človik ča organizirao, bila dobro zastupana i da ona sela zapravo "držu" Dan mladine, ča se tiče broja, raspoloženja, zabavi. Takova su sela npr. Pinkovac, Čajta, Bandol, Pandrof. (Sridnje Gradišće se mora u ovom slučaju izuzeti.) Toni iz Pinkovca dobro ocrtava situaciju: "NAŠA SELA ka su svenek bila su opet ovde."

Značaj i vridnost jednog glavnoga "organizatora" u selu pokažuje slučaj Trajštofa. Lani, kad je jedan Trajštofac upozoravao ljude na Dan mladine, javio se priličan broj ljudi ki su htili u Čajtu. Nogometno prventstvo je mnoge junake spriječilo da dođu. Ljetos, kad nij bilo "inicijatora" i kad nij bilo plakati, Trajštofci zapravo nisu ni znali da je Dan mladine, iako su osam dan prije dostali letke u ruke.

Ljudi ki su u većem broju falili - a na ke se računalo - su studenti, sridnjoškolci i učitelji. Bilo ih je, ali premalo. Sigurno imaju studenti u ovu dob ispite. Ali ne bi oni mogli zeti u obzir Dan mladine? Kade je bilo naše učiteljstvo? Ča se ne ćutu odgovorni za hrvatsku mladinu? Ča im nij potribno da se razgovaraju s mladjimi o našoj problematiki? Malo ih je bilo i od tzv. "sridnje generacije", to su mladi hižniki. Ča je mladina nek od 14 do hištva ?

Mnogo ljudi je došlo stoprv popodne ili navečer. To ima sigurno već uzrokov: desinterese na diskusiji (iako to nijedan nij izričito rekao), "strah" pred diskusijom, želja da se nedilja po navadi svečuje, to znači da se stoprv po objedu nekamo ide. No ne-

ZIEGELWERKE - CIGLARE

KARALL

WALBERSDORF

HAUPTSTRASSE 23 Tel.: (02626) 2234

NECKENMARKT

LANGE ZEILE 119 Tel.: (02610) 277

ki ljudi su zainteresirani samo na folkloru, plesu i zabavi. Jurica opišuje to ovako: "Za te ljude je ovo priredba kao svaka druga. Ti ju shvatiš ozbiljno, a oni ne. Njim je prva zabav." Uzroci, zašto ljudi ne dođu; se moru samo nagađjati: "To je nek pitanje organizacije i informacije." (Štiks) "Nij dost informacije." (Slavko) "Ljudi ki su bolje upućeni, kot su to študenti, morali bi drugu mladinu bolje informirat." (Mare) "Nimaju interesa." (Tonni) Uz ove napomenute misli igra veliku ulogu i mentalitet ljudi - ča ćeš tote? - i "strah" pred drugom publikom, pred nepoznati ljudi, tako da ostanu radje doma. Nadalje se mora ustanoviti da su kiritofi, tombola, kušanje vina dosta veliki "konkurenti" Danu mladine. Dandy gleda ovako: "Človik si od Dana mladine ne smi već očekivati nego si očekuje masa naše mladine. A da postigneš to ča si očekuješ, morao bi cijeli ljeto ljude "predjelivat" a ne samo jedan dan."

Drugo, pitanje diskusije: Kako se je jur pokazalo ju mladina ne odbija, nego suprotivno, ona želji diskusiju, razgovor - "ča ozbiljnoga" -. No ne smi se zašutiti činjenica da neki ljudi nisu ni išli k diskusiji, da su neki napustili diskusiju - zbog objeda, vrućine, a mislim i zbog dosade. Valja kritika Romike iz Trajštofa: "Već su stari govorili nego mladi. Diskusija je problematična kad ne znaš zač gre. Prlje bi morali ljude bolje informirati prik čega će se pominat." U isti smjer je i kritika Dandyja: "Mislim ako se naše djelo samo na to ograniči da imamo jednoč va ljeti Dan mladine, onda ne moreš raspravljat o Bog zna kakovi problemi i žakljivi točka. To je meru malo. Mi bi morali stalno i cijelo ljeto ča s njimi djeljat, a ne samo kad je Dan mladine."

Treto, film i folklor: Ča naliže film mora se ustanoviti da je to bila najslabija točka programa. To se vidilo i u tom da je bilo puno manje publike, a i gledaoci nisu bili ne znam kako zadovoljni. Ljudi su radje vani sidili, razgovarali i jačili, nego da bi bili gledali film. Film nek zbog toga, da ima ča u programu, ne valja! Mislim da se nij potribno bojati pauze u programu. Ljudi se i tako zabavljaju. Ča se tiče filma mora se još reć da bi bio film ki se bavi s našom problematikom sasvim druga stvar, da bi bio takav film interesantna i vridna točka dana mladine.

"Folklor" mora ostati u programu Dana hrvatske mladine. Ne nek zato kad folklorna priredba privlači puno naroda, nego i zato

kad mladina to izričito želji. "Ja to rado gledam." (Helmut iz Pinkovca) Iako se nij kritiziralo da Kolo-Slavuj jur po treći put, a Cindrofski tamburaši i Graničari jur po drugi put nastupaju (naprotiv, pokazalo se na to da su druge jačke, drugi "tanci" na programu), stavlja se pitanje da li se folklorni program ne bi mogao i morao preminjiti, npr: da nastupa već sel, da "mladina" jednoga sela izvodi tipične jačke i navade svojega sela. "Mladina" bi u ovom smislu mogla biti i folklorna grupa ili zbor ili par ljudi - petimi ili već - ki su se zbog Dana mladine skupili da ča zavježbaju. Druga mogućnost bi bila, da se pozove neka folklorna grupa iz Hrvatske, ka bi mogla pokazati kulturno bogatstvo hrvatskoga naroda. Daljnje mogućnosti su recitacije, kratki "igrokazi" i drugo. To znači, cilj folklor mora biti, da upozna gledaoce čim već bogatstvom naše kulture, a i kulture cijeloga hrvatskoga naroda.

Četvrto, vridno i potribno je da se поближе bavi mišlju Danice iz Pinkovca: "Poželjno bi bilo da se mladina bolje upozna. Ja poznajem sada isto toliko ljudi kot sam ih prlje poznala." Ova kritika i želja ne smi pojt mimo ušiju odgovornih. Iskat se moraju puti i načini kako bi se mogla mladina bolje upoznati. Triba se pokusiti stvoriti atmosferu u koj bi mladina iz različnih sel došla u razgovor. Ar Dan mladine gubi na vridnosti, ako se nek mladina jednoga sela ili jedne krajine družu.

Komunikaciji i upoznavanju (sel, mladine) bi sigurno služilo kad bi već grup sudjelovalo u programu. Druga mogućnost bi bila da se zame u program neka vrsta "Frühschoppen"-a. To si ovako predstavljam: po maši se mladina "slobodno" sastane. Tamburaška grupa svira jačke ke bi nazočni mogli s njimi jačit ili ne. Kroz "program" pelja tzv. "konferancier" ki intervjuu ljude iz različnih sel, s njimi se "zabavlja", nje "podbada". Nadalje bi se mogle seoske grupe pri tom kratko predstaviti, mogli bi se izvesti skeči, šalne igre, naticanja između sel, krajin itd. Daljnja mogućnost za "bolje upoznavanje" bi bio i "kviz".

Zaključno se more slijedeće reć: Dan hrvatske mladine je dobar način da se sastane mladina, vridan put informirati i zainteresirati mladinu, probuditi ili gajiti narodnu svist. Ideja je vridna da se pokusi i u budućnosti nju ostvariti. Ostati moru i moraju te tri glavne točke: upoznavanje (ljudi, sel), zabav - informacija

(o vridnosti hrvatstva, o gibanju u hrvatskom narodu), folklor - zainteresiranje za hrvatstvo (Cilj je da doživljaj hrvatske maše, hrvatske zabavi i diskusije, hrvatskoga društva, da doživljaj hrvatskoga duha probudi ljude za zalaganje i zanimanje za hrvatski jezik, folklor i hrvatsku kulturu.) Nadalje se mora ostati kod ciklusa: sjever - jug - sredina.

Valja kritika da se mora pokusiti ljude međusobno bolje upoznati. K tomu mora program već pridonest nego samu zabav. Valja kritika da je jedan Dan mladine u ljetu premalo ako se uza to ništa drugo ne organizira, da se puno dostigne. Moralo bi se u seli već "stvarat", djelati. To bi bila najbolja organizacija, najbolje pripremljanje Dana mladine. Djelo "u selu" je dakle odgovor na pitanje, kako bolje, kako intenzivnije pripremiti Dan mladine.

Mimo ovoga mora se u budućnosti i nogomet zeti u obzir, jer nogomet igra važnu ulogu u našem društvenom životu. Lanjski pokušaj (brzi turnir) nije sigurno najbolji i jedini put. Bilo bi različitih mogućnosti: reprezentacije krajin igraju jedna protiv druge, reprezentacija gradišćanskih Hrvatov igra protiv neke bolje momčadi. Najvridnije rješenje bi vjerovetno bilo, kad bi se organizirao "hrvatski cup" (=cup hrvatskih sel), a finalna utakmica bi se odigrala na Danu mladine.

Medjutim, ne smi se zabiti na one ke nogomet ne zanima. Za te bi se npr. moglo u isti vrime prirediti "Hit-parada" ili "Disco-club" ili bi plesači Kolo-Slavuja mogli učiti zainteresirane neke fundamentalne korake i poskoke hrvatskih plesov.

Ča naliže diskusiju bilo bi vridno da bi se iskali novi puti. Jedno je - kao jur spomenuto - bolja priprava u selu. Pitanje je da li razgovor u mali grupa ne bi bio vridniji. Rezultati razgovorov bi se mogli rezimirati u okviru folklornoga programa. Takaj valja razmišljati o pitanju "forum-diskusije", to je da se pozove već ljudi (zastupnikov, političarov ili naučnih djelačev) ki se stavu k diskusiji.

Konačno valja predložiti program za daljnje Dane mladine (idući će biti vjerojatno u Uzlopu) :

- 10⁰⁰: sveta maša
- 11⁰⁰: "Frühschoppen"
- 13⁰⁰: razgovori ili diskusija ili forum-diskusija
- 15⁰⁰: nogomet, Disco, Hit-parada
- 17⁰⁰: folklor
- 19⁰⁰: tanac

napisao: KORNFEIND Branko

HAK - servis

Naš servis za Vas se nij jako preminjio. Vam i na dalje stoji na raspolaganje klupska dvorana u Schwindgasse 14 (telefonski broj: 65 61 52), dnevno i to od pandiljka do četvrtka od 10³⁰ do 19^h.

Ovde ima svaki mogućnost da si posudi knjige iz naše biblioteke, pročita najvažnije novine ili dela za svoj studij, itd. (lahkuce- no hektogarfiranje, pisanje na pisaćem stroju, slušanje pločov..)

Isto se kod nas moru nabavit :

značka HAK-a.....	zaöS	30.-	
svečani spis HAK-a		15.-	
750 ljet Dolnja Pulja		80.-	(plus porto)
nova knjiga Leo Stubića			
Martin Meršić starji		35.-	(plus porto)
Lirika od Vladimir Vukovića		10.-	
Grabimo za zvjezdami T. Mšhlgassner .		10.-	
Symposion Croaticon			
zadnje broje Novoga Glasa		20.-	

Početo od 9. oktobra je svaki četvrtak u klupskom lokalu HAK-a (Schwindgasse 14) neki program. K ovim priredbam pozivamo ne samo člane HAK-a, nego se Gradišćanske Hrvate.

Jur sada bi Vas radu upomenuo na dva sastanke:

16. oktobra generalno spravišće HAK-a

odibrat će se novi odbor i diskutirat će se prik budućeg političkog puta HAK-a, a to je nas Gradišćanskih Hrvatov.

23. oktobra dias-predavanje o Ameriki, ko će držat naš

član Štefanić Erich (bolje poznat pod imenom Štiks jun.)